

جرم شناسی عدالت ترمیمی

(تطبیق در رویکرد حقوق ایران و کانادا)

تألیف:

دیبا امیرحشمتی

کارشناس ارشد حقوق جزا و جرم شناسی

وکیل پایه یک دادگستری

با مقدمه:

دکتر ایرج گلدوزیان

استاد دانشکده حقوق و علوم سیاسی دانشگاه تهران

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه	:	امیرحشمتی، دیبا
عنوان و نام پدیدآور	:	جرم‌شناسی عدالت ترمیمی (تطبیق دو رویکرد حقوق ایران و کانادا) دیبا امیرحشمتی؛ با دیباچه ایرج گلدوزیان.
مشخصات نشر	:	تهران: مجد، ۱۳۹۴.
شابک	:	۹۷۸-۶۰-۱۹۳-۵۳۶-۷
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبا
موضوع	:	عدالت ترمیمی -- ایران
موضوع	:	عدالت ترمیمی -- کانادا
موضوع	:	حقوق تطبیقی
شناسه افزوده	:	گلدوزیان، ایرج، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره	:	۱۳۹۴ ج ۴ الف ۲۸۵۲/ک MH
رده بندی دیویی	:	۳۴۴/۵۵۰۳۲۸۸
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۰۶۶۹۹۵

هرگونه تکثیر کامل یا قسمتی از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
موارد متخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

جرم‌شناسی عدالت ترمیمی (تطبیق در رویکرد حقوق ایران و کانادا)

تألیف: دیبا امیرحشمتی

انتشارات مجد

تعداد: ۵۰۰ نسخه

چاپ اول: ۱۳۹۸

حق چاپ محفوظ و منحصر «مجد» است.

دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان وحید نظری و ۱۲ فروردین پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۹۶۳۳۸۶

شابک: ۹۷۸-۶۰-۱۹۳-۵۳۶-۷

ISBN: 978-600-193-536-7

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۹۹۸

شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (منیری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۶۸۷۴

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸

فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می‌شود.

فهرست مطالب

۱۱.....	مقدمه دکتر ایرج گلدوزیان
۱۳.....	پیشگفتار
۲۳.....	بخش اول: گستره، اصول و راهبردهای (روش های) عدالت ترمیمی
۲۶.....	فصل اول: مفهوم و تحلیل محتوایی عدالت ترمیمی
۲۶.....	مبحث اول: تعریف و مفهوم شناسی عدالت ترمیمی
۳۱.....	مبحث دوم: بر هم کنش عدالت ترمیمی و عدالت کیفری کلاسیک
۳۵.....	فصل دوم: اصول عدالت ترمیمی
۳۶.....	مبحث اول: اصول ناظر بر نوع نگرش نسبت به جرایم
	گفتار نخست: اصل پذیرش ماهیتی معارض با حقوق و روابط افراد برای جرم و تعدیل گفتمان تقابل جرم با حق و قوانین تحت
۳۷.....	تصدی دولت
	گفتار دوم: تطهیر و حذف شبهه ضرورت برقراری حداکثری نظام
۳۹.....	کیفردهی رسمی و سرکوبگر در قبال جرایم
	گفتار سوم: اصل تعدیل نقش مراجع قضایی رسمی در رسیدگی به
۴۰.....	جرایم
۴۲.....	مبحث دوم: اصول مربوط به سهامداران پدیده مجرمانه
	گفتار اول: اصل حمایت از بزه دیده و مشارکت وی در فرایندهای
۴۳.....	کیفری
	گفتار دوم: اصل تعدیل نگرش نسبت به بزهکار و حذف تفکرات
۴۴.....	دشمن پندارانه نسبت به وی
	گفتار سوم: اصل پذیرش اصالت مداخله و مشارکت جامعه محلی
۴۶.....	در فرایند کیفری
۴۸.....	فصل سوم: راهبردهای (روش های) عدالت ترمیمی
۴۹.....	مبحث اول: قضازدایی؛ تفکر بسترساز و اثر روش های عدالت ترمیمی
۵۲.....	مبحث دوم: تحلیل و ارزیابی موردی روش های غالب عدالت ترمیمی

- گفتار اول: راهبرد (روش) میانجی گری ۵۳
- بند اول: قلمرو و محتوای راهبرد میانجی گری ۵۳
- بند دوم: ارزیابی حدود کارایی و قابلیت میانجی گری ۵۶
- گفتار دوم: راهبرد کنفرانس‌های گروهی خانوادگی یا نشست ۵۷
- بند اول: قلمرو و محتوای راهبرد کنفرانس‌های گروهی خانوادگی یا نشست ۵۷
- بند دوم: ارزیابی حدود کارایی و قابلیت‌های راهبرد کنفرانس‌های گروهی خانوادگی یا نشست ۵۹
- گفتار سوم: محافل یا حلقه‌های بزه دیده - بزه‌کار ۶۱
- بند اول: قلمرو و محتوای راهبرد محافل بزه دیده - بزه‌کار ۶۱
- بند دوم: ارزیابی راهبرد محافل بزه دیده - بزه‌کار ۶۳
- گفتار چهارم: راهبود هیئت‌های قضازدایی یا ترمیمی جامعه محلی ۶۴
- بند اول: قلمرو و محتوای راهبرد هیئت‌های قضازدایی یا ترمیمی جامعه محلی ۶۴
- بند دوم: ارزیابی حدود اعتبار و قابلیت‌های راهبرد هیئت‌های قضازدایی یا ترمیمی جامعه محلی ۶۶

بخش دوم: جایگاه اصول و راهبردهای (روش‌های) عدالت

- ترمیمی در نظام حقوقی ایران و کانادا ۶۹
- فصل اول: اصول عدالت ترمیمی در ایران و کانادا ۷۲
- مبحث اول: اصول عدالت ترمیمی در کانادا ۷۲
- گفتار اول: جایگاه اصول ناظر بر نوع نگرش نسبت به جرایم در کانادا ۷۳
- بند نخست: نگرش نظام حقوقی کانادا به اصل پذیرش ماهیتی معارض با حقوق و روابط افراد برای جرم و تعدیل گفتمان تقابل جرم با حق و قوانین تحت تصدی دولت ۷۴
- بند دوم: نگرش نظام حقوقی کانادا به اصل تطهیر و حذف شبهه ضرورت برقراری حداکثری نظام کیفردهی رسمی و سرکوبگر در قبال جرایم ۷۵

مقدمه دکتر ایرج گلدوزیان

جرم شناسی عدالت ترمیمی، شاخه ای از جرم شناسی نظری در پهنای علوم جنایی تجربی است که داعیه نقد نظام عدالت کیفری کلاسیک و بسط سخن در حوزه ضرورت دفاع از حقوق بزه دیدگان و مداخلت بخشیدن به بزه کاران، بزه دیدگان و جامعه محلی و مدنی در راستای رتق و فتق تبعات ناشی از ارتکاب جرم را دارد. اساساً عدالت ترمیمی به دنبال رفع نواقص نظام عدالت کیفری در ابعادی چون عدم توجه به حقوق بزه دیده گان و روش های مدنی و مردمی رسیدگی به جرایم است که در قلمرو نظام عدالت کیفری کشورهایی چون کانادا و استرالیا اعتبار و انعکاس عینی یافته و دستاوردهای ارزشمندی را هم رقم زده است. بی شک نفوذ اندیشه و آورده های جرم شناختی عدالت ترمیمی در پهنای نظام عدالت کیفری در اجتماع می تواند راقم نتایج ارزشمندی باشد و دستگاه حقوقی و قضایی جامعه را از انفعال خارج سازد. لذا ضرورت انجام مطالعات و تحقیقات در این حوزه در جامعه علمی و حقوقی ایران بیش از پیش احساس می شود و امید می رود محققان جوان این مرز و بوم بتوانند با دنبال نمودن رسالت انجام تحقیقات کاربردی و نوین، به توسعه ادبیات حقوقی و جرم شناختی جامعه ایرانی کمک نمایند.

کتاب جرم شناسی عدالت ترمیمی که هم اکنون آنرا فراروی خود می بینید، نسخه روزآمد شده پایان نامه دوره کارشناسی ارشد سرکار خانم دیبا امیرحشمتی است که با راهنمایی و تحت نظر اینجانب انجام شده است. این اثر ارزشمند واقعاً به خوبی توانسته است در ابتدا مبانی علمی و نظری عدالت ترمیمی را تشریح نماید و سپس در ادامه با بررسی تطبیقی روش ها و اصول عدالت ترمیمی در قلمرو نظام حقوق کیفری ایران و کانادا، به معرفی جهت گیری کلی این دو نظام در حوزه عدالت ترمیمی و نواقص و برتری های احتمالی آنها پرداخته است. نگارنده با تحلیل محتوایی دقیق رویکرد حقوق ایران به

خوبی توانسته است کاستی‌های بیشمار رویکرد سیاست جنایی حاکم بر جامعه ایران را در حوزه استقبال از نظام فکری عدالت ترمیمی تشریح نماید و در افق استانداردهای جهانی و با عطف توجه به رویکرد حقوق کانادا، بسیاری از بایسته‌های نحوه استقبال از سیاست و برنامه‌های جرم شناختی عدالت ترمیمی را تحلیل و ارائه نماید. این کتاب حسب رویکرد تطبیقی و نگرش خاص خود، ازجمله نمونه‌های ارزشمند و موفق مطالعات جرم شناختی و حقوقی در قلمرو نظام آموزشی ایران به شمار می‌رود و این انتظار وجود دارد که بتواند برای علاقه‌مندان و محققان حوزه جرم شناسی عدالت ترمیمی و مسئولان امر در جامعه بسیار راهگشا و مفید فایده واقع گردد. ضمن تبریک مجدد به نگارنده که فارغ التحصیل ممتاز و رتبه برتر با معدل عالی در مقطع کارشناسی ارشد حقوق جزا و جرم شناسی بوده است، آرزومندم که سرکارعالیه با پشتکار و همت روزافزون بتواند در مسیر انجام دیگر تحقیقات علمی خویش موفق تر باشند.

ارجو لكم التوفيق

دکتر ایرج گلدوزیان

تهران، زمستان ۱۳۹۳ خورشیدی